

आपः संसारः मया विना मदीयं ज्ञानं विना ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ अहमिति अचले अमूर्ते कारणात्मनि श्रं
 गेर्बन्धनस्य फलं ईश्वरानुग्रहादहं ब्रह्मास्मीति ज्ञानमित्यर्थः तथा चान्यत्र पूर्वमूर्तो धृतं चित्तं मूर्तेः एकैकावयवत्यागेनैकदेशोऽस्मिन्मात्रे च धारयेत् इत्युक्त्वा तत्र लब्धपदं चित्तमाकृष्य व्योम्नि धारयेत् तच्च त्यक्त्वा मदारो
 एवमेतत्त्वया कार्यमापृष्टो सि ब्रजाम्यहं ॥ तान शक्यामहृत्यो वै आपस्तर्तुमया विना ॥ ३४ ॥ नाभि शंक्यमिदं चापि वचनं मे त्वया विभो ॥ एवं करिष्ये इति तं सम
 त्स्यं प्रत्यभाषत ॥ ३५ ॥ जग्मतुश्च यथा काममनुज्ञाप्य परस्परं ॥ ततो मनुर्महाराज यथोक्तं मत्स्यकेन ह ॥ ३६ ॥ बीजान्यादाय सर्वाणि सागरं पुष्पुवेतदा ॥ नौ
 कया शुभया वीरमहोर्मिणमरिंदम ॥ ३७ ॥ चितयामास च मनुस्तं मत्स्यं पृथिवीपते ॥ स च तच्चितितं ज्ञात्वा मत्स्यः परपुरं जय ॥ ३८ ॥ शृंगीतत्राजगामाशुत
 दा भरतसत्तम ॥ तं दृष्ट्वा मनुजव्याघ्रमनुर्मत्स्यं जलार्णवे ॥ ३९ ॥ शृंगिणं तं यथोक्तेन रूपेणाद्रिमिवोच्छ्रितं ॥ वटारकमयं पाशमथ मत्स्यस्य मूर्धनि ॥ ४० ॥ मनु
 र्मनुजशार्दूलतस्मिन् शृंगेन्यवेशयत् ॥ संयतस्तेन पाशेन मत्स्यः परपुरं जय ॥ ४१ ॥ वेगेन महतानावं प्राकर्ष्य लुवणां भसि ॥ स च तां स्तारयन् नावासमुद्रं मनुजेश्वर
 ॥ ४२ ॥ नृत्यमानमिवोर्मिभिर्गर्जमानमिवांभसा ॥ क्षोभ्यमाणामहावातैः सानौ स्तस्मिन्महोदधौ ॥ ४३ ॥ घूर्णते च पलेवस्त्रीमत्ता परपुरं जय ॥ नैव भूमिर्न च
 दिशः प्रदिशो वा च काशिरे ॥ ४४ ॥ सर्वमांभसमेवासीत् खंघ्रौश्च नरपुंगव ॥ एवं भूते तदालोके संकुले भरतर्षभ ॥ ४५ ॥ अदृश्यं तस्य तर्षयो मनुर्मत्स्यस्तथैव च ॥
 एवं बहून्वर्षगणां स्तानां वंसोऽथ मत्स्यकः ॥ ४६ ॥ चकर्षातं द्रितो राजंस्तस्मिन्सलिलसंचये ॥ ततो हिमवतः शृंगं यत्परं भरतर्षभ ॥ ४७ ॥ तत्राकर्ष्य ततो नावं सम
 त्स्यः कुरुनंदन ॥ अथाब्रवीत्तदामत्स्यस्तानृषीन्प्रहसन्शनैः ॥ ४८ ॥ अस्मिन् हिमवतः शृंगेनावं बध्नीतमाचिरं ॥ सावद्धातत्र तैस्तूर्णमृषिभिर्भरतर्षभ ॥ ४९ ॥
 तस्तदा ॥ ५१ ॥ अहं प्रजापतिर्ब्रह्मामत्परं नाधिगम्यते ॥ मत्स्यरूपेण यूयं च मयाऽस्मान्मोक्षिता भयान् ॥ ५२ ॥ मनुना च प्रजाः सर्वाः स देवा सुरमानुषाः ॥ स्रष्टु
 क्षणेनादर्शनं गतः ॥ स्रष्टुकामः प्रजाश्चापि मनुर्वैव स्वतः स्वयं ॥ ५५ ॥

हं प्रजापतिर्ब्रह्मेति च श्लोकाभ्यां मूर्त्याराधनादेव कारणं ब्रह्मनिर्बिशेषं च ब्रह्मक्रमेण प्राप्यत इति दर्शितं

हेन किंचिदपि चितयेदितिव्योमाख्यमूर्तद्वारामूर्तामूर्ततरे शुद्धे आरोह उक्तः अत्र हिमवतः शृंगेनावं बध्नीतेति अ
 मत्स्यरूपेण ज्ञातेन यूयं भयान्मोक्षिता इति भयं अहंकारादेरेव धर्म इत्युक्तं शेषं स्पष्टं ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥